

Af „Løvenholm“s Saga.

Fra Munketiden og op til vore Dage.

I UDKANTEN af mægtige Skove ligger det gamle Slot »Løvenholm« som et Torneroseslot og drømmer om sin Fortid. De store Færdeisveje er langt borte fra Gaarden, og der hviler en forunderlig Stilhed over den Egn, hvori den ligger.

»Løvenholm«s Historie

gaar helt tilbage til Munketiden. 1445 — altsaa et Hundrede Aar før Reformationen — erhvervede Munkene i Essenbæk Kloster »Gjesingholm«, som den Gang var Gaardens Navn. Da Reformationen kom, blev Kloret inddraget under Kronen og lagt under Drønningborg Len, men »Gjesingholm« overdroges til Erik Eriksen Banner til »Kokkedal« og »Asdal«. Det var ham, der som Lensmand paa »Kalø« havde været Gustav Vasas Fangevogter. Det faldt i hans Lod at gøre »Gjesingholm« til en adelig Sædegaard, som sikkert blev vel udstyret med alle Herligheder, Skove, Marker og Bøndergods.

Borgen opføres.

Bygningerne har næppe været videre anselige, da den mægtige Adelsmand overtog Gaarden. Han har derfor sikkert planlagt og maa-ske ogsaa paabegyndt Opførelsen af et stort, befæstet Stenhus. Men dette, det nuværende østre Hus, maa dog, om ikke helt, saa dog i det væsentlige, antages at være opført af Erik Banners Søn, Anders Banner, som fik Gaarden efter Faderen. Paa en Mursten har man fundet Aarstallet 1578, hvorefter Opførelsestiden synes at kunne bestemmes.

meget paa Gaarden, og naar han kom, var det vel særlig for at holde Jagt. Da Anders Banners Hus var for trangt til de store Jagtselskaber, byggede han Sidefløjen med tilhørende Hjørnetaarn, der er noget smallere og kortere end Østfløjen. Den har samme Højde, men har nu ingen Kældere. Over Indgangsdøren i Gaardsiden er der anbragt en halvrunder Kvist. Sandsynligvis er det ved dette Byggeforetagende, at man har fjernet Østfløjens Sidegavl for at kunne føre Taget rundt om Hjørnet. De Fortandinger, der endes paa begge Fløje, kunde tyde paa, at Christian Rantzau har tænkt paa at opføre baade en Nord- og en Vestfløj og saaledes gøre Gaarden firfløjet.

»Gjesingholm«
bliver til »Løvenholm«.

Sønnen Ditlev Rantzau blev Ejer af en saadan Mængde Herregaarde, at han ansaas for Danmarks rigeste Jorddrot. Efter at han i 1671 var bleven optaget i den danske Grevestand, oprettede han 1. Maj 1674 med kongelig Bevilling Grevskabet »Løvenholm«, der kom til at omfatte »Gjesingholm«, »Demstrup«, »Sødringholm«, »Skovgaard« i Koldinghus Amt og »Eskjær« i Salling samt det Gods, der hørte til disse Gaarde. Grevskabets Navn stammer fra Rantzauernes Vaabendyr, Løven. »Gjesingholm«, der blev Residensgaard, antog Grevskabets Navn, som Gaarden saaledes nu har baaret i 255 Aar.

Skønt »Løvenholm« altsaa indtog den mest fremskudte Plads i Grevskabet, blev Gaarden ikke beboet og

»Løvenholm«, set fra Øst.

Anders Banners Borg var et enkelt Hus, altsaa det, der ses paa Billedet. Det ligger i den østre Side af det meget store, firkantede Voldsted og strækker sig fra Nord til Syd. De brede Grave faar frisk Vand fra Væld og Tilløb fra Markerne, og de har Afløb til Gjesing Bæk, som kommer fra Gjesing Mose i Storskoven og senere løber sammen med Hevringholms Aa. Gravenes Vandspejl ligger højt over Engen, der i sin Tid har været Mølle-dam for Gaardens Mølle, som nedlagdes i det 18. Aarhundrede.

Huset er væsentlig i samme Stil som Datidens Gaarde. Men i Tidens Løb er der ved Restaureringer og Omforandringer begaaet adskillig Vandalisme.

Efter Anders Banners Død 1523 tilhørte »Gjesingholm« hans to Sønner efter hinanden, først Erik, der 1597 blev begravet i Gjesing Kirke, og derpaa Otto, som døde 1625. Sidstnævnte vilde i 1608 have solgt Gaarden til sin rige og mægtige Nabo paa »Gl. Estrup«, Eske Brock, der i sin Dagbog for December 1608 skrev: »D. 28. var Laurids Naulff, Otte Banner og Grett Bryske her hos mig om Forhandling om Gjesingholm, og det til ingen Ende kom«.

I Rantzauernes Besiddelse.

Ikke længe efter solgte Otto Banner sin Fædrenegaard til Gert Rantzau til Breitenburg, og »Gjesingholm« kom nu i over 100 Aar til at tilhøre Johan Rantzaus Ætlinge.

Gert Rantzau's Søn, Christian Rantzau, der arvede »Gjesingholm«, spillede en stor Rolle ved Enevældens Indførelse og var en af Kong Frederik III.s mest betroede Mænd. Han har næppe opholdt sig

aabenbart meget slet vedligeholdt. Et Bygningssyn af 7. Juni 1680 melder nemlig, at der i Borgegaarden mangler 124 Vinduer og 362 Ruder samt 10 Lispund Bly til Taget. Det ene Taarn er faldefærdigt, og der mangler 1800 Tagsten.

Brodermordet.

Grev Ditlev Rantzau havde to Sønner, Christian og Wilhelm Adolph, der begge var højst uheldige. Det endte med, at den Sidstnævnte lod sin Broder myrde nede i Holsten ved Hjælp af en lejet Morder. Wilhelm Adolph Rantzau blev for Brodermordet dømt til Fængsel paa Livstid, og Straffen blev afsonet paa Akershus i Oslo, hvor Livsfangen døde 1754. Han var dog i sin Fængselstid blevet standsmæssigt behandlet, idet han havde 2000 Rdlr. aarlig til sit Underhold og tre Tjenere til sin Opvartning.

Grevskabets Nedlæggelse.

Ved Grev Wilhelm Adolphs Dødsfældelse faldt Grevskabet »Løvenholm« tilbage til Kronen, 1732 blev Grevskabet dog erigeret paany og overdraget til Grev Frederik Christian Danneskiold Samsøe, Greve til Samsø og Friherre til Lindenberg og Høgholm. Hans økonomiske Kaar var vanskelige, og han solgte »Løvenholm« til Broderen Ulrik Adolf, der i 1751 opnaaede en kongelig Koncession, som gik ud paa, at »Løvenholm« Grevskabs Hovedgaard maa sælges med saadan Condition, at den, der køber Gaarden, maa for sig og sine Arvinger, saa længe nogen mandlig Descendent af den Danneskioldske Familie tilovers er, nyde og besidde det med samme Frihed paa de 300 Tdr. Hartkorn, som for-

møldig O. S. det nu virkelig ny og besidder. I Kraft af denne Concession vedblev man at kalde »Løvenholm« et Grevskab, indtil det 1828 blev overtaget af Staten for Skafferestancer og dermed mistede sin oprindelige Værdighed.

Den gamle Gaard.

Den gamle Gaard bestod 1751 Gaarden i den gamle kvartermester Søren Hansen Seefeldin. Han solgte den allerede 1752 til Niels Basse til Hindsgaul. Denne tilskødede sin Svigersøn, Kancelliraad Hans Fønss, Grevskabet, og han solgte det igen til sin Søn, Peder Severin Fønss. Han var en meget foretagsom og virksom Mand, der fik overdraget mange Embeder og blev adlet 1801 og udnævnt til Kammerherre 1804. Men han indlod sig paa en Mængde Ejendomshandeler og maatte, efter at have bortsolgt en stor Del af det under »Løvenholm« hørende Gods, sælge Gaarden til den gamle Gaard, der 1817 solgte den til Etatsraad H. J. Hansen til Bramstrup for 180,000 Rdlr. Efter 10 Aars Forløb maatte han gaa fra den og overlade Statskassen Gaarden for Skatterestancer.

Efter et Par Aars Forløb solgte Statskassen »Løvenholm« til Etatsraad Saabyes Arvinger og Skibskaptajn Krøyer for den ringe

Sum 16,465 Rdlr. 1833 købte H. Frellsen fra Flensborg Gaarden for 30,000 Rbdl. Sølv, skønt alene Bygningerne var forsikret for 35,500 Rdlr. 1836 blev Forpagter Pind, »Gl. Estrup«, dens Ejer for 40,000 Rdlr. 1874 købtes den af Konsul U. F. la Cour, der i 1887 solgte Gaarden til Kammerjunkter Carl Neergaard for 520,000 Kr. Efter hans Død 1901 kom Gaarden til Tvangsauktion og købtes af Etatsraad P. Bornholt, Riga, for 370,000 Kr. Bornholt reparerede den meget forfaldne Hovedbygning og forbedrede Gaardens Driiftsforhold i meget høj Grad. 1918 solgte Bornholt Gaarden til Hofjægermester Ove Vind til »Bækkeskov« og »Sanderumgaard«, og Vind solgte den igen 1919 til Greve Werner Schimmelmann, som tidligere havde ejet »Dronninglund« og »Byholm«. Greven gav den svimle Sum af 2,200,000 Kr. for Gaarden.

Det viste sig da ogsaa i Aarenes Løb at han ikke kunde klare sig derude, men maatte forlade alle Herlighederne og overlade til Kreditorerne, hvad de kunde faa ud af Tvangssalget. Ved den første Auktion blev Godsejer Uttental, »Gl. Estrup«, højstbydende med 700,000 Kr. Det vil nu vise sig ved 2. og sidste Auktion, om nogen tror at se sin Fordeel ved at gaa over dette Bud.

2. Tvangsauktion i Dag.

Hr. Godsejer V. Uttental, »Gl. Estrup«, blev »Løvenholm«s Ejer.

I Dag fandt altsaa den anden og sidste Auktion over »Løvenholm« Sted. Man bemærkede under Auktionen, at medens Godsejer Uttentals Repræsentant, Prokurist Henriksen, København, og Godsejer Andersens Repræsentant, Overretssagfører Frandsen, Odense, paa sidste Auktion stadig overbød hinanden, saa holdt Henriksen sig denne Gang længe i Baggrunden. Først da Auktionen havde varet en Time, fremkom han med et Bud saa stort, at andre ikke ønskede at byde over, og Godsejer Uttental blev altsaa Auktionskøber. Kampen om Ejen-

Frandsen: 740,000 Kr.

Vedsmann: 741,000 Kr.

Frandsen: 745,000 Kr.

Der indtraadte nu en længere Tavshed, og Auktionarius gjorde Skridt til at lade Hammeren falde; men Vedsmann bød nu 746,000 Kr.

Frandsen bød straks over med 750,000 Kr.

Vedsmann: 751,000 Kr.

Frandsen: 755,000 Kr.

Atter indtraadte der en længere Stilstand i Budene og Auktionarius beroligede de Bødende med, at man ikke havde noget Hastværk. Det er

og Godsejer Uttental blev altsaa Auktionskøber. Kampen om Ejendommen stod sig de første dage med udelukkende mellem Godsejer Andersen og nogle af Grev Schimmelmans Venner, der ønskede at bevare Godset for ham, og som repræsenteredes ved Overretssagfører Vedsmann, København. Auktionen foregik under akkurat de samme Former som sidst og sattes i det samme Lokale, nemlig det store Hjørneværelse i den østlige Fløj.

Tilslutningen fra Publikums Side var ogsaa omtrent som sidst, nemlig 30. Blandt de Tilstedeværende saas Landsretssagfører Skeel, Ebeltoft, Skovrider Buhl, Aabenraa, Skovrider Jensen, Gl. Estrup, Grev Schimmelmans Sagfører i København, Overretssagfører Vedsmann, Landbrugskandidat Jespersen, Overretssagfører Hardien, Aarhus, der mødte for Jagtlejerne, Købmand N. D. Harder, Aarhus, og Købmand Poul Petersen, Aarhus, der ogsaa begge var til Stede og krævede Jagtlejerkontrakten respekteret til 1. Januar 1931.

For Grev Werner Schimmelmann mødte Sagfører Otto Larsen, Randers.

Auktionsarius, Dommerfuldmægtig Beier, Randers, oplæste af Protokollen, hvad der var sket paa den sidst afholdte Auktion, og derefter, hvad der i Dag, forud for Auktionen, var tilført Protokollen. Der sluttedes sidst med et Bud paa 700,000 Kr. til Godsejer Uttental.

I Dag opaabtes Ejendommen, ligesom sidst, først med Respekt af de forskellige Forpagtningskontrakter og en Fribolig.

Der faldt Intet Bud.

Derefter opaabtes Ejendommen uden Respekt for de nævnte Forpagtelser.

Budet 700,000 Kr. skal respekteres.

Overretssagfører Frandsen bød 725,000 Kr. og Overretssagfører Vedsmann bød derefter 726,000 Kr. og oplyste, at han mødte som Repræsentant for nogle Herrer, der ønskede at bevare Ejendommen for Grev Schimmelmann.

Overretssagfører Frandsen bød derefter 735,000 Kr.

Vedsmann: 736,000 Kr.

beroligede de Bydende med, at man ikke havde nogen Måstværk. Det er jo store Tal, der opereres med.

Overretssagfører Vedsmann havde hele Tiden budt forsigtigt, kun 1000 Kr. op ad Gangen, hvilket var laveste Overbud. Overretssagfører Frandsen bød derimod hurtigt med 4000 Kr. op ad Gangen. Hans Bud faldt umiddelbart efter Overretssagfører Vedsmanns, medens denne tøvede længere med sine Bud.

Endelig bød Overretssagfører Vedsmann 756,000 Kr., hvorefter Overretssagfører Frandsen bød 772,000 Kr. Da dette Bud, ved hvilket der pludselig sattes et Beløb paa 16000 Kr. op, faldt, indtraadte der en Pavse paa et Kvarter, hvorunder der førtes en livlig indbyrdes Samtale mellem de Tilstedeværende. Overretssagfører Vedsmann erklærede nu, at han ikke vilde byde mere. Men nu optraadte Hr. Henriksen for Godsejer Uttental og bød 773,000 Kr. Atter lang Pavse med ivrig Drøftelse mellem Auktionsarius og de 3 Bydende. Nu var der ingen, der ønskede at byde mere, hvorefter Godset Løvenholm blev tilslaaet Godsejer Uttental som Auktionskøber.

Avlsdyrauktionen i Randers i Gaar.

Der omsattes ialt for ca. 40,000 Kr.

Randerskredsens Fællesledelses Auktion i Gaar var langt større end forrige Aar, og det varede derfor længe, inden Auktionen sluttede; først hen under Affen faldt det sidste Hammerslag.

Fleere Numre kom ikke frem, og et stort Antal blev købt tilbage af Ejerne — mange for senere at sælges underhaanden. I det hele taget solgtes der denne Gang langt mere underhaanden, end Tilfældet var sidste Aar.

Efter Auktionen udtalte Konsulent N. Poulsen Pedersen, Skørring, over for os sin udelte Tilfredshed med Auktionen, som han helt igennem betegnede som god, bedre end Auktionen sidste Aar. Det var gode Dyr, der var fremstillet —